

„PIĘKONO I SIŁA”
wystawa twórczości polskich olimpijczyków w 90 rocznicę utworzenia
Polskiego Komitetu Olimpijskiego

Biogramy Olimpijczyków uczestniczących w wystawie

I. Malarstwo

1. Konrad Winkler
2. Jerzy Skolimowski
3. Bronisław Czech
4. Wojciech Zabłocki
5. Jerzy Pawłowski
6. Janusz Różycki
7. Barbara Gorgoń - Flont
8. Andrzej Bachleda - Curuś *junior*

II. Fotografia, Grafika

1. Tadeusz Friedrich
2. Eugeniusz Lokajski
3. Zbigniew Malicki

III. Rzemiosło artystyczne

1. Halina Balon
2. Władysław Zieliński

IV. Literatura - Reportaże

1. Adam Królikiewicz
2. Janusz Kusociński
3. Adam Papee
4. Jan Nawrocki
5. Elżbieta Duńska - Krzesińska
6. Wojciech Zabłocki
7. Jerzy Pawłowski
8. Zdzisław Krzyszkowiak
9. Leszek Drogosz
10. Jerzy Kulej

V. Wspomnienia

1. Władysław Komar
2. Andrzej Bachleda - Curuś *junior*
3. Marian Zieliński
4. Janusz Kurczab
5. Jan Tomaszewski

VI. Poezja

1. Halina Konopacka
2. Barbara Grocholska - Kurkowiak
3. Katarzyna Szotyńska - Deberny
4. Ryszard Parulski

Konrad Winkler

Urodził się 20 stycznia 1882 roku w Warszawie. Syn Ignacego (weteran Powstania 1863) i Zofii Bursztyńskiej. Szkołę średnią ukończył w Nowym Sączu, gdzie brał jako członek TG Sokół, czynny udział w ruchu wolnościowym. Studiował kolejno na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, krakowskiej ASP (pracownia prof. L. Pieńkowskiego) i Akademii Lhote'a w Paryżu. Wraz z J. Hryńkowskim, T. Niesiołowskim, A. i Z. Pronaszkami, S. I. Witkiewiczem był propagatorem, teoretykiem i historykiem formizmu, pierwszej polskiej awangardowej grupy malarskiej. W 1909 r. włączył się w działalność sportową. Rok później zorganizował sekcję szermierczą przy Krajowym Związku Turystycznym i wspólnie z J. Bielawskim i T. Wołkowskim - założył Krakowski Klub Szermierczy. Był jednym z jego najlepszych zawodników. W inauguracyjnych mistrzostwach krajowych we Lwowie (1924) zdobył dwa złote medale (szabla, floret), jeden srebrny w szpadzie (przegrał ze swoim najzdolniejszym uczniem A. Małeckim). Wygrał przedolimpijskie turnieje kwalifikacyjne we wszystkich broniach. Brał udział w Igrzyskach Olimpijskich w Paryżu (1924), po których zakończył sportową karierę. W Krakowskim Klubie Szermierczym wspólnie z fechtmistrem A. Bąkowskim zajmował się szkoleniem, jego wychowankiem był m. in. Adam Papee. Należał do współtwórców utworzonego we Lwowie Polskiego Związku Szermierczego (1922). W 1924 przeniósł się do Warszawy, gdzie aż do wybuchu II światowej prowadził aktywną działalność malarską. Podczas Powstania Warszawskiego stracił niemal cały dorobek artystyczny. Po wojnie kontynuował twórczość malarską w Krakowie. Zmarł tam 16 stycznia 1962 r.

Jerzy Skolimowski - „Mały”, „Deen”

Urodził się 9 grudnia 1907 roku w Łukowie. Syn Michała i Heleny Michaliny Żyszkowskiej. W 1934 r. ukończył Wydział Architektury PW. Sportem zaczął się interesować dopiero na studiach. Został sternikiem wioślarskim. Żartowano, że „pchał łodzie swoich kolegów... sercem i... namiętym głosem”. Srebrny medalista mistrzostw Europy w Budapeszcie (1933) w dwójce ze sternikiem. Zdobył srebrny i brązowy medal na Igrzyskach Olimpijskich w Los Angeles (1932). Po ukończeniu studiów prowadził własną praktykę architektoniczną oraz uprawiał grafikę użytkową, w tym plakat sportowy. Jego dziełem był m.in. wystrój wnętrza transatlantyku M/S „Piłsudski”, plakaty na Światowe Wystawy w Paryżu i Nowym Jorku, współudział w zaprojektowaniu i wykonaniu cmentarza na Monte Cassino. Projektował wnętrza pałaców arabskich szejków. Uczestnik kampanii wrześniowej 1939. Jesienią przedostał się do Francji gdzie w Bressoire wstąpił do Armii Polskiej. Został odznaczony krzyżem Virtuti Militari V klasy za czyny bojowe w walkach w Wogezach. W czerwcu 1940 r. został internowany w Szwajcarii. Po ucieczce, w 1941 r. trafił do Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, z którą odbył kampanię afrykańską. Brał udział w walkach pod Tobrukiem. W 1944 r. został zrzucony do Grecji w okolice Lamia pod Termopilami, gdzie zorganizował dezercję 120 Polaków z niemieckich okrętów zakotwiczonych w porcie Valos i ich transport przez Włochy do 2. Korpusu Polskiego. Po tej brawurowej akcji kontynuował w Grecji działalność dywersyjno-wywiadowczą, za co został odznaczony brytyjskim Królewskim Medalem za Odwagę (1948). Po zakończeniu II wojny światowej mieszkał w Londynie, gdzie pod nazwiskiem George Skolly pracował jako architekt. W 1950 r. został członkiem Society of British Industrial Art. W latach 1949-1952 był w Londynie wykładowcą projektowania i architektury w Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie. Żonaty ze Stanisławą Beker, miał dwie córki, Barbarę i Marię. Zmarł w Londynie 12 lutego 1985 r. Spoczywa na Powązkach w rodzinnym grobie Skolimowskich, wraz z ojcem, matką i braćmi.

Bronisław Czech

Urodził się 25 lipca 1908 roku w Zakopanem, syn Józefa i Stanisławy Namysłowskiej. Studiował na warszawskim CIWF. W 1932 r. PZN przyznał mu tytuł „honorowego nauczyciela narciarstwa w stopniu trenera”, który stał się jego zawodem. 24 razy zdobywał mistrzostwo Polski w: biegu na 18

km, na średniej skoczni, w 2-boju klasycznym, w biegu zjazdowym, slalomie, kombinacji alpejskiej i w sztafetach. Brał udział w Igrzyskach Olimpijskich w St. Moritz (1928), Lake Placid (1932) i Garmisch-Partenkirchen (1936), gdzie wystąpił jako chorąży polskiej reprezentacji. Obok Stanisława Marusarza był najlepszym narciarzem okresu międzywojennego, 3-krotnie ustanawiał rekord Polski w długości skoku. Kierował przygotowaniem kadry narodowej biegaczy do Igrzysk Olimpijskich w Garmisch-Partenkirchen (1936). Rok później powierzono mu opiekę nad kadrami narodową klasyków podczas przygotowań do mistrzostw świata FIS w Zakopanem (1939) i IO (1940). Prowadził również szkołę narciarstwa zjazdowego na Kasprowym Wierchu i razem ze Stefanem Radkiewiczem miał sklep sportowy w Zakopanem. Znany taternik i ratownik górski, członek TOPR. Był współautorem książki „Narciarska zaprawa biegowa i skokowa. Wskazówki dla trenerów, komendantów patroli, instruktorów i uczniów”. Interesował się sztuką. Malował obrazki na szkło, w których oddawał urok tatrzańskiej przyrody, grał na pianinie i rzeźbił. W czasie wojny został kurierem na Węgry. Aresztowany przez gestapo 14 maja 1940 r. był więziony w Tarnowie, a następnie w Oświęcimiu. Niemcy proponowali mu wolność w zamian za szkolenie niemieckich narciarzy, ale zdecydowanie odmówił. Po czterech latach zmarł z wycieńczenia. Pośmiertnie został odznaczony Krzyżem Walczących i Krzyżem Oświęcimskim. 6 września 1985 r. w Stoczni Szczecińskiej został zwordowany statek M/S Bronisław Czech. Od 1946 r. w Zakopanem organizowane są zawody o Memoriał B. Czecha i Heleny Marusarzówny, wybitnej narciarki, także zamordowanej przez hitlerowców.

Wojciech Zabłocki ps. „Kajtek”

Urodził się 6 grudnia 1930 roku w Warszawie. Syn Bronisława i Eugenii Rogatko. Absolwent Gimnazjum i Liceum św. Jacka w Katowicach oraz Wydziału architektury AGH w Krakowie. Jedno z „cudownych dzieci” polskiej szermierki, wychowanek węgierskiego fechtmistrza Janosa Keveya. Udoskonalił i doprowadził do perfekcji atak rzutem, który stał się najsilniejszą bronią polskiego szablisty, zwanego często „małym tygrysem”. Umiał też jak mało kto pogodzić sport ze studiami i pracą zawodową. 5-krotny indywidualny mistrz Polski w szabli, w konkurencji drużynowej także 5-krotny mistrz Polski we florecie i szabli. Złoty medalista drużynowych mistrzostw świata w Budapeszcie (1959), Turynie (1961), Buenos Aires (1962) i Gdańsku (1963). 4-krotny olimpijczyk. Zdobywał srebrne medale w szabli w konkursach drużynowych w Melbourne (1956) i Rzymie (1960) oraz brąz w konkursie drużynowym w szabli w Tokio (1964). Miał niedosyt zwycięstw indywidualnych, zwłaszcza na Igrzyskach Olimpijskich. Po zakończeniu kariery sportowej zajął się projektowaniem. W jego dorobku znalazły się m.in. Ośrodek Przygotowań Olimpijskich w Warszawie (1964), Pomnik Powstańców Śląskich w Katowicach (1966 z Gustawem Zemłą), sala gier AWF w Warszawie (1970), Centrum Igrzysk Śródziemnomorskich w Latakii (1987), hala sportowo-koncertowa „Trefl” w Sopocie (1998). W wolnych chwilach pisze książki: „Z workiem szermierczym po świecie” (1962), „Podróże z szablą” (1965), „Piórkiem i szablą” (1982), „Cięcia prawdziwą szablą” (1987), „Polskie sztuki walki” (2001). Kawaler medalu Kalos Kagathos (1985), odznaczony m.in. wielokrotnie Medalem Za Wybitne Osiągnięcia Sportowe, Krzyżem Kawalerskim (1960), Oficerskim (1996) i Komandorskim OOP, a także Wawrzynem Olimpijskim Polskiego Komitetu Olimpijskiego (1964, 1988) i medalem MKOL Sport and Science (1992). Żonaty z aktorką Aliną Janowską, ma czworo dzieci: Marcina, Agatę, Michała i Katarzynę. Mieszka w Warszawie.

Jerzy Pawłowski

Urodził się 25 października 1932 r. w Warszawie. Syn Władysława i Eleonory Nowakowskiej. Absolwent Wydziału Prawa UW. Na pierwszy trening przyjmowali go Irena Nawrocka i węgierski major Janos Kevey, W rok po pierwszej lekcji z Keveyem został wicemistrzem Polski, a mając 18 lat trafił do kadry narodowej. Podczas pierwszego startu olimpijskiego w Helsinkach (1952) dotarł do półfinału indywidualnego turnieju szablowego, a rok później awansował już do finału mistrzostw

świata w Brukseli. Zajął tam wprawdzie dopiero 7. miejsce, ale podczas tych samych mistrzostw w turnieju drużynowym musiał już zdawać egzamin ze swojej dojrzałości. Mając 21 lat decydował o losie drużyny. W walce o brązowy medal mistrzostw świata pokonał Francuza Levavaseura. W 1957 r. w Paryżu zdobył swój pierwszy tytuł mistrza świata. Organizatorzy nie spodziewali się zwycięstwa Polaka i nie przygotowali nawet płyty z polskim hymnem. Sytuację uratowali rodacy, spontanicznie odśpiewując narodową pieśń. W 1959 r. w Budapeszcie biało-czerwoni w drużynowym pojedynku o złoty medal wygrali z Madziarami. W Igrzyskach Olimpijskich brał udział sześciokrotnie. W Melbourne (1956) zdobył srebrny medal w turnieju indywidualnym oraz srebro w turnieju drużynowym szabli, W Rzymie (1960) wywalczył srebro w turnieju drużynowym, w Tokio (1964) brąz w turnieju drużynowym, w Meksyku (1968) złoto w turnieju indywidualnym. 14-krotnie zdobywał mistrzostwo Polski we florecie i szabli. 3-krotny, indywidualny złoty medalista świata z Paryża (1957,1965) i Moskwy (1966) w szabli. Jerzy Pawłowski jest zdobywcą tytułu najlepszego szablisty wszechczasów w klasyfikacji FIE oraz drugiego miejsca w klasyfikacji światowej wszystkich broni. Zwycięzca plebiscytu „PS” na najlepszego sportowca Polski (1957,1968), odznaczony m. in. Krzyżem Oficerskim OOP (1968). Autor książek: „Trud olimpijskiego złota (1973) i „Najdłuższy pojedynek” (1994). Od 23 czerwca 1954 r. pełnił wojskową służbę zawodową. Pracował jako st. asystent w Instytucie Badań Społecznych przy WAP w Warszawie, a następnie w Wojskowym Instytucie Prawniczym przy WAP. Został aresztowany i skazany wyrokiem Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego (8 kwietnia 1976) na 25 lat więzienia za „współpracę z NATO i CIA” Ułaskawiony, na wolności znalazł się 11 czerwca 1985 r. Podczas pobytu w więzieniu zainteresował się malarstwem, które stało się jego pasją do końca życia. Żonaty z Marią, miał syna Michała. Zmarł 11 stycznia 2005 r.

Janusz Różycki, ps. „Jancyk”

Urodził się 10 maja 1939 roku w Warszawie; ojciec Jerzy był matematykiem i jednym z twórców Enigmy - słynnej maszyny szyfrującej, a mama Maria - projektantką w Instytucie Wzornictwa Przemysłowego. Ukończył warszawskie Liceum Sztuk Plastycznych przy ul. Myśliwieckiej i Akademię Sztuk Pięknych. Trenował szermierkę w stołecznej Legii pod okiem Zygmunta Fokta. Początkowo miała być ona próbą pohamowania „trudnego charakteru” i „artystycznej duszy” młodego sportowca, a stała się jego ogromną pasją i miłością. W krótkim czasie leworęczny florecista stał się podporą drużyny wojskowej i narodowej. Indywidualny mistrz Polski (1960). Z drużyną Legii siedmiokrotnie zdobywał złote medale we florecie i szabli. Na arenie międzynarodowej wicemistrz świata w drużynie floretowej, srebrny medalista olimpijski z Tokio (1964) w drużynie. Artysta-plastyk, malarz, na Festiwalu Sztuki organizowanym przez MKOL zdobył w 1995 r. nagrodę za „Pejzaż”, a w 1996 r. pierwszą nagrodę za obraz kubistyczny „Sześcian”. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi. Obecnie, wraz z żoną Małgorzatą i synem Janem, mieszka w Londynie.

Barbara Gorgoń - Flont

Urodziła się 11 stycznia 1936 roku w Kobyle Gródku nad Dunajcem. Córka Antoniego i Janiny Machały, absolwentka warszawskiej AWF (1957). Swoją przygodę ze sportem rozpoczęła od lekkoatletyki i gimnastyki, jednak jej prawdziwą pasją było saneczkarstwo. Mając niespełna 17 lat zdobyła pierwszy tytuł mistrzyni Polski (1952). W mistrzostwach świata w Krynicy (1958) wywalczyła brązowy medal. Przez wiele lat utrzymywała się w światowej czołówce, dostępując zaszczytu występu, jako reprezentantka Polski, w olimpijskiej inauguracji saneczek podczas Igrzysk Olimpijskich w Innsbrucku (1964). 5-krotnie zdobywała mistrzostwo kraju w jedynkach, a w 1957 wraz z mężem Ryszardem Pędrakiem w dwójce. Po zakończeniu kariery sportowej pracowała jako nauczycielka w-f, a w latach 1969-1972 była trenerką kadry narodowej saneczkarek. Wróciła do pracy w szkole jako nauczyciel wychowania plastycznego. Jej zainteresowania zdominowało

malarstwo, w którym prezentuje pejzaże, kwiaty i portrety. W 1960 wyszła za mąż, za kolegę z AWF-u, zapaśnika Stefana Flonta, ma syna Daniela i dwóch wnuków, mieszka w Warszawie.

Andrzej Bachleda - Curuś junior

Urodził się 9 stycznia 1975 roku w Zakopanem. Syn Andrzeja („Ałusia”) i Marii Ronikier. Absolwent wydziału muzycznego na Uniwersytecie w Denver (USA 1998), alpejczyk, reprezentant francuskiego Saint Gervais Ski Club (od 1981). Na nartach nauczył się jeździć jako dziecko, w wieku 6 lat wyjeżdżał z rodzicami do Francji. W Saint Gervais Ski Club otrzymał fachową opiekę i wysokiej klasy sprzęt. Po roku 1994 nastąpiło zbliżenie z klubami polskimi. Awansował do czołowej trzydziestki Pucharu Świata w slalomie specjalnym, brał udział w Igrzyskach Olimpijskich Nagano (1998) i Salt Lake City (2002), Mistrzostwach Świata w Sestriere (1997), Vail (1999), St. Anton (2001). 3-krotny mistrz Polski: w slalomie (1999, 2000) i slalomie gigancie (1999). Kompozytor, aranżer, autor słów, wokalista i gitarzysta - wraz ze swoim międzynarodowym zespołem przygotował piosenki na płytę „Od Gibraltaru do Tatr” (2006). Żonaty z Sandrą Tissot (hiszpańska narciarka alpejska), ma dwie córki Tess i Nell, mieszka w Saint Gervais we Francji.

Tadeusz Friedrich

Urodził się 07 lipca 1903r. w Nowym Sączu. Syn Seweryna (wyższego oficera armii austriackiej) i Ireny Kaczkowskiej. Absolwent gimnazjum w Nowym Sączu. Maturę robił w Wiedniu, gdzie matka wraz z drugim synem Juliuszem, późniejszym osobistym sekretarzem ministra Józefa Becka, szukała schronienia w czasie wojny. W 1920r. wróciła do Polski i osiedliła się we Lwowie. Tam Tadeusz Friedrich rozpoczął studia prawnicze i kontynuował naukę szermierki, którą rozpoczął jeszcze w gimnazjum. Zadebiutował na mistrzostwach Polski we Lwowie w 1920r. Pojechał także na Igrzyska Olimpijskie do Paryża (1924) gdzie był rezerwowym zawodnikiem drużyny szablowej. 9-krotny mistrz Polski w szpadzie, szabli i florecie. Dwukrotny brązowy medalista w konkursie drużynowym szablistów na Igrzyskach Olimpijskich w Amsterdamie (1928) i Los Angeles (1932). Poważne dolegliwości kręgosłupa sprawiły, że jeden z najlepszych szermierzy musiał zakończyć karierę sportową. W 1936 r. poślubił olimpijkę z Los Angeles Felicję Schabińską, z którą miał dwie córki: Irenę i Annę. We wrześniu 1939 r. wraz z Adamem Papee ewakuował się z Warszawy na wschód, do Kowla. Powrócił jednak do stolicy, gdzie pracował w banku. W Powstaniu Warszawskim walczył w formacjach cywilnych. Jesienią 1944r. przeniósł się do Krakowa, gdzie zamieszkał na stałe. Po wojnie włączył się w odbudowę polskiego sportu. Należał do inicjatorów reaktywowania Polskiego Związku Szermierczego. Był w nim kapitanem sportowym (1947-56), a następnie działał w kolegium sędziów oraz komisji sprzętu. Podczas Igrzysk Olimpijskich w Londynie (1948) był kierownikiem polskiej ekipy szermierczej. Pełnił obowiązki trenera w Krakowskim Klubie Szermierczym, Budowlanych i Cracovii. Oprócz szermierki pasjonował się fotografią. Odznaczony m. in. Krzyżem Kawalerskim OOP i Złotym Krzyżem Zasługi. Inicjator Międzynarodowego Turnieju Floretowego Juniorów, nazwanego po jego śmierci Memoriałem Tadeusza Friedricha. Zmarł 10 października 1976r. w Krakowie i tam został pochowany . W 1998 r. Krakowskie Towarzystwo Fotograficzne (dzięki staraniom córek) zaprezentowało Muzeum Historii Fotografii pamiątki i fotografie rodu Friedrichów.

Eugeniusz Lokajski, ps. „Brok”

Urodził się 14 grudnia 1908 roku w Warszawie. Syn Antoniego (artysta brązownik) i Antoniny Marianny Górakiewicz. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie z wynikiem celującym. Uznany za „wybitnego” był szkolony na stanowisko dowódcy plutonu w 35. Pułku Piechoty w Brześciu nad Bugiem. Po zakończeniu służby wojskowej rozpoczął studia na CIWF na Bielanach. Trenował na Warszawiance skoki, oszczep i wielobój. Był jednym z najlepszych oszczepników świata w połowie lat 30-tych, zajmował 3. miejsce na liście światowej w

1936 r. Wrócono mu sukces na Igrzyskach Olimpijskich w Berlinie (1936), jednak kontuzja przeszkodziła w zdobyciu olimpijskiego trofeum. 5-krotny rekordzista Polski (oszczep, 5-ciobój, sztafeta 4x100 m), 3-krotny mistrz kraju w oszczepie i pięcioboju. Od 1937 roku nie startował z powodu przewlekłej choroby ucha, która zakończyła się trepanacją czaszki. W czasie kampanii wrześniowej 1939 r. był dowódcą plutonu 35. Pułku Piechoty w stopniu ppor. rez.. Wzięty do niewoli w rejonie Brześcia zbiegł i w grudniu wrócił do Warszawy. Razem z Józefem Skoczylasem prowadził zakład fotograficzny. Po tragicznej śmierci brata Józefa (żołnierz AK, PS. „Grot”), zastąpił go w szeregach walczących. W 1944 roku został zaprzysiężony jako żołnierz AK. Od pierwszego dnia Powstania Warszawskiego był oficerem łącznikowym sztabu Komendy Obszaru Warszawa AK i jednocześnie upoważnionym „do noszenia i używania aparatu fotograficznego i filmowego.” Dokumentował wiele fragmentów walk i życia powstańców. Wiele jego zdjęć ukazało się w powojennych publikacjach prasowych i w książkach. Brał udział w akcjach na „Esplanadę”, gmach telefonów „Pasta” i Komendę Policji na Krakowskim Przedmieściu. Od 30 sierpnia 1944 roku dowodził 2. Plutonem Koszty (Kampania Ochrony Sztabu Obszaru Warszawa AK) w stopniu ppor. rez. Zginął pod ruinami domu przy ul. Marszałkowskiej 129 w dniu 25 września 1944 roku. Jan Łomnicki nakręcił o nim film dokumentalny pt. „Gienek” (1968). Jego imieniem nazwano szkoły podstawowe nr 55 w Łodzi (1978) i nr 272 w Warszawie (1981).

Zbigniew Malicki

Urodził się 9 września 1944 roku w Minden (Niemcy). Syn Edwarda i Stefanii Szklarskiej. Absolwent Akademii Sztuk Pięknych; dyplom z wyróżnieniem uzyskał w 1971 r. Reprezentował AZS-AWF Warszawa w żeglarskim w klasach: Finn, Star, windsurfing Windglider, kl. 730 (od 1998 do dziś). Brał udział w Igrzyskach Olimpijskich w Moskwie (1980). Mistrz Polski MC Cafe 24. Wybitny działacz żeglarski, założyciel i prezes Komisji Żeglarsstwa Deskowego PZZ (do 1984), założyciel i prezes Fundacji Młodzieżowego Żeglarsstwa Regatowego przy MOS-2 w Warszawie (1992-94), założyciel i prezes Stowarzyszenia Regatowego kl. 730 (1999). Organizator wielu imprez centralnych, promotor klasy 730, w której pływa na zmianę z synem. Przez wiele lat był naczelnym grafikiem PLL LOT. W latach 1985-1986 pracował jako grafik i scenograf w Berlinie Zachodnim. Zajmował się oprawą graficzną mistrzostw Europy kl. Finn (1974), mistrzostw świata juniorów 470 (1996), mistrzostw Europy Mistral (1999). Od 1990 roku właściciel i dyrektor Agencji Reklamowej DiM Advertising w Warszawie. Inicjator współczesnej identyfikacji wizualnej PLL LOT. Stworzył ponad 100 kalendarzy, w tym wiele o tematyce żeglarskiej i marynistycznej. Autor Długofalowego Programu Partnerskiego NIVEA Błękitne Żagle (2002, 2003). Odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi. Żonaty z Dorotą Marią Fomin (artysta plastyk); syn Michał jest czołowym zawodnikiem kl. 730. Mieszka i pracuje w Warszawie.

Halina Balon

Urodziła się 18 kwietnia 1948 roku w Katowicach. Córka Władysława i Marianny Hendrys. Absolwentka ASP w Krakowie, florecistka, wychowanka trenerów Adolfa Czypionki i Zygmunta Pawłasa. Przez wiele lat uważana za czołową florecistkę kraju, choć mistrzynią Polski była tylko raz (w 1971 r.), 8-krotnie zdobyła mistrzowski tytuł w drużynie. Największy sukces na arenie międzynarodowej odniosła na mistrzostwach świata w Wiedniu (1971), zdobywając brązowy medal w drużynie florecistek. Dwukrotnie uczestniczyła w Igrzyskach Olimpijskich: w Meksyku (1968) i Monachium (1972). Po zakończeniu kariery sportowej pracuje zawodowo jako grafik (współpracowała m. in. z wydawnictwami takich czasopism jak: „Sportowiec”, „Auto Moto” i „Magazyn Olimpijski”). Jej pasją jest projektowanie biżuterii. Mężatka, mieszka w Warszawie.

Władysław Zieliński

Urodził się 24 lipca 1935 roku w Warszawie. Syn Stanisława i Anieli Kwiecińskiej. Absolwent

warszawskiego Technikum Precyzyjnego i 2-letniego Studium WF w AWF Wrocław. Reprezentant stołecznej Spójni w kajakarstwie, wychowanek trenera Stanisława Zantary. Pływanie rozpoczął na Wiśle, a kiedy miał 14 lat wsiadł do kajaka. Do wodnej rywalizacji wciągnął również brata Jacka. Bardzo lubił z nim startować, ale największe sukcesy odniósł w parze ze Stefanem Kapłaniakiem. W 1958 r. w Pradze zdobyli wspólnie tytuł mistrza świata, a w 1960 r. brązowy medal Igrzysk Olimpijskich w Rzymie. Długą i bogatą karierę przerwał wypadek drogowy. Zasłużony Mistrz Sportu, odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP. Żonaty z Longiną Mostyńską, ma córkę Dorotę. Aktywny działacz sportowy (PKOL, PZK). Mieszka w Miedzeszynie pod Warszawą, z zawodu jubiler.

Adam Królikiewicz

Urodził się 9 grudnia 1984 roku we Lwowie. Syn Karola i Julii Brunarskiej. Absolwent gimnazjum we Lwowie, wstąpił do 1. Brygady Legionów Polskich, najpierw do oddziału strzeleckiego, a potem konnego. Tam po raz pierwszy zapoznał się z jeździectwem. Brał udział w bitwie o wieś Kunice pod Sandomierzem, co zaowocowało Krzyżem Virtuti Militari V kl. Potem pobierał nauki w Oficerskiej Szkole Kawalerii przy 1. Pułku Ułanów Legionów (1917). Następnie wstąpił do Oficerskiej Szkoły Jazdy w Starej Wsi pod Warszawą. Brązowy medalista olimpijski w konkursie skoków Prix des Nations w Paryżu (1924). Wziął udział w 94 konkursach jeździeckich, w których zdobył 81 wyróżnień i 24 pierwsze miejsca w konkursach międzynarodowych. W konkursach o Puchar Narodów startował 18 razy, a zwyciężał 4-krotnie: Nicea (1925, 1928), Nowy Jork (1926) i Warszawa (1927). Twórca polskiego systemu szkolenia jeździeckiego. Przebywał w słynnych w tamtym okresie szkołach jeździeckich we Włoszech i Francji (1933-1934). Zaowocowało to pracą „Jeździec i koń w terenie i skoku. Metody przygotowania i zaprawy”. Realizował go w praktyce, pełniąc funkcję komendanta Szkoły Jazdy Konnej oraz szefa Ekwitacji CWK w Grudziądzu (1934-1939). Swoje przeżycia sportowe opisał we wspomnieniach „Od Nicei do Nowego Jorku. Sukces jeźdźców polskich na międzynarodowych konkursach hipicznych 1923-1926” oraz „Jasiek, Pikador i Ja” (Warszawa 1958). Po zakończeniu kariery sportowej poświęcił się pracy szkoleniowej. Osiedlił się na stałe w Krakowie. Za udział w pracach konspiracyjnych więziony przez gestapo w Montelupich (1940). Po zakończeniu wojny pozostał w Krakowie, pracując jako instruktor i trener oraz organizator sportu jeździeckiego. Podczas kręcenia filmu Andrzeja Wajdy „Popioły” uległ tragicznemu wypadkowi jako jeździec w scenach batalistycznych. Po długotrwałej chorobie zmarł w Konstancinie koło Warszawy 4 maja 1966. Został również odznaczony: Gwiazdą Rumunii, Corona d'Italia, Legią Honorową, szwedzkim Krzyżem Królewskim, złotym i srebrnym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Walecznych z mieczami (2-krotnie), Krzyżem Niepodległości. Żonaty z Tomisławą Lilienstern, miał córkę Krystynę (aktorka teatrów warszawskich, uczestniczka Powstania Warszawskiego). Dla uczczenia jego pamięci od 1968 r. w Krakowie rozgrywane są ogólnopolskie zawody jeździeckie „O Memoriał mjr Adama Królikiewicza”.

Janusz Kusociński

Urodził się 15 stycznia 1907 r. w Warszawie, syn Klemensa i Zofii Śmiechowskiej. Ukończył studia na CIWF w Warszawie. Wielka kariera „Kusego” rozpoczęła się po jego przejściu do Warszawianki. Trenował pod okiem Aleksandra Klumberga, który doprowadził go do sukcesów na arenie międzynarodowej. Jako prekursor interwałowej metody treningu w Polsce był zawodnikiem który przełamał długoletnią hegemonię długodystansowców Finlandii. Był najlepszym lekkoatletą okresu międzywojennego. Jako pierwszy Polak w konkurencjach męskich zdobył złoty medal olimpijski na Igrzyskach w Paryżu (1932) na dystansie 10 000m, Zdobył mistrzostwo Europy w Turynie (1934), 16-krotnie reprezentował Polskę w meczach międzypaństwowych, 25-krotnie ustanawiał rekord Polski, 10-krotnie wywalczył mistrzostwo Polski. Wojna i okupacja przerwały wszystkie sportowe i życiowe plany mistrza - członka kadry olimpijskiej przygotowującej się do Igrzysk Olimpijskich w Helsinkach (1940). Uczestniczył w kampanii wrześniowej 1939 r., walczył w obronie Warszawy,

dwukrotnie ranny, odznaczony Krzyżem Walecznych. Podczas okupacji działacz konspiracyjny w Organizacji Wojskowej „Wilki”, przyjął pseudonim „Prawdzc”. W wyniku zorganizowanej akcji gestapo przeciw organizacji został aresztowany 28 marca 1940 r. i był więziony w Alei Szucha oraz na Pawiaku. Mimo 3-miesięcznego śledztwa nie wydał towarzyszy broni. Został rozstrzelany podczas masowej egzekucji w Palmirach 21 czerwca 1940 r. Dla uczczenia pamięci pierwszego złotego medalisty olimpijskiego od 1954 r. rozgrywane są międzynarodowe zawody lekkoatletyczne - Memoriał Janusza Kusocińskiego. Odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz włoskim Kawalerskim Krzyżem św. Jerzego. Napisał książkę „Od palanta do olimpiady”, w której opisał m. in. szczegółowo swoje odczucia z biegu po złoty medal olimpijski. Jego postać cieszy się ogromnym uznaniem społeczeństwa, a imię „Kusego” nosi jeden z polskich statków i samolotów pasażerskich oraz kilkadziesiąt szkół.

Adam Papee, ps. „Gil”

Urodził się 21 lipca 1895 r. we Lwowie, syn Fryderyka (dyrektor Bibliotek Narodowych we Lwowie i Krakowie) i Władysławy Anczyc. Absolwent Gimnazjum Sobieskiego w Krakowie i Akademii Handlowej i Wydziału Prawa UJ (1923), gdzie uzyskał tytuł doktora. W 1914 r. wstąpił do Legionów Polskich. W składzie 1. Pułku Artylerii walczył na froncie, ranny w bitwie pod Konarami i dwukrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych. Największe sukcesy odniósł w szabli. Był 4-krotnym mistrzem Polski (1926,27,29,32) i raz wicemistrzem (1924). 4-krotnie brał udział w igrzyskach. Zdobył 2 brązowe medale olimpijskie w drużynowych walkach szablistów w Amsterdamie (1928) i Los Angeles (1932). Po igrzyskach w Berlinie (1936) Papee właściwie zakończył uprawianie szermierki. W okresie międzywojennym uczestniczył w organizacji sportu szermierczego w Polsce. Należał do osób reaktywujących sekcję szermierczą AZS Kraków (1921). Wspólnie z K. Laskowskimi i L. Lubicz-Nyczem pierwszy w Polsce otrzymał dyplom fechmistrza-amatora. Był sędzią związkowym (1923-73) i sędzią międzynarodowym (1930-60) w szermierce. W czasie okupacji niemieckiej, pod pseudonimem „Gil”, walczył w Powstaniu Warszawskim wraz z dwiema córkami Irena i Ewą. Po zakończeniu II wojny światowej aktywnie włączył się w odbudowę polskiego sportu. Uczestniczył w reaktywacji Polskiego Związku Szermierczego, zajmując w pierwszym powojennym zarządzie funkcję I wiceprezesa. Następnie był wieloletnim wiceprezesem Pomorskiego Okręgowego Związku Szermierczego (1968-1980), trenerem w klubach sportowych Budowlani, AZS Kraków (1949-1966) oraz Gwieździe Bydgoszcz (1967-1977). Dwukrotnie nadano mu godność honorowego prezesa Polskiego Związku Szermierczego (1930 i 1956). Członek honorowy Polskiej Akademii Olimpijskiej oraz Akademickiego Związku Sportowego. Opublikował dwie wspomnieniowe książki: „Na planszach czterech olimpiad” (1957) oraz „Na białą broń” (1987). Dwukrotnie żonaty. Odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim OOP i Węgierskim Krzyżem Zasługi. Laureat znaczącego wyróżnienia im. Janusza Kusocińskiego (1988) i medalu „Kalos Kagathos” (1988). Zmarł 6 marca 1990 r. w Bydgoszczy.

Jan Nawrocki

Urodził się 6 września 1913 roku w Strzyżowie koło Rzeszowa. Syn Andrzeja i Emilii Medycznej. Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie zdobył tytuły: lekarza i doktora medycyny weterynaryjnej. Szermierz I Śląskiego Klubu Szermierczego (1928-38). Walczył we wszystkich broniach. Pierwsze sukcesy odniósł już przed wojną. Wielokrotny medalista mistrzostw Polski w konkurencjach indywidualnych: m.in. złoto w szpadzie (1937,1947,1950) i złoto w szabli w drużynie (1939,1948-1950). Na arenie międzynarodowej największe sukcesy odniósł podczas AMŚ. Tytuły mistrzowskie wywalczył w szpadzie (1939,1946) oraz szabli i florecie (1947). Dwukrotny olimpijczyk z Londynu (1948) i Helsinek (1952). Po zakończeniu kariery zawodniczej wieloletni zasłużony działacz sportowy m.in. wielokrotny kierownik ekip polskich szermierzy na IO w Melbourne (1956) i Rzymie (1960), sędzia na igrzyskach i MŚ, szef Klubu Olimpijczyka w Zakopanem, prezes Śląskiego OZS (1957-1959) i działacz Międzynarodowej Federacji Szermierczej

(członek komisji sędziowskiej FIE 1952-1962). Był także członkiem zarządu Królewskiej Federacji Sermierczej Maroka oraz doradcą technicznym krajów Maghrebu: Tunezji, Maroka, Algierii (1967-1973). Zasłużony Mistrz Sportu (1952) i Zasłużony Działacz Kultury Fizycznej (1952), odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP (1975). Kawaler medalu Kalos Kaghatos (1993). Autor książek: „W szczękę stalowych kling” (1957), „Maroko-kraj zachodzącego słońca”(1980), „L’Escrime en Pologne” (1957), „Vademecum pour les presidents de Jury”(1970). Dwukrotnie żonaty. Miał czterech synów: Mariana oraz Janusza, Jerzego i Stanisława. Zmarł 19 czerwca 2000 r. w Zakopanem.

Elżbieta Duńska - Krzezińska

Urodziła się 11 listopada 1934 r. w Warszawie, córka Józefa i Władysławy Buciarskiej. Absolwentka Akademii Medycznej w Gdańsku (lekarz stomatolog) i zaocznych studiów trenerskich WSWF w Poznaniu. Właścicielka pięknego, długiego warkocza, który zostawiał swój ślad na piasku i... skracał poważnie odległość skoku. Sędziowie mieli problem przy mierzeniu odległości, ale doszli do wniosku, że warkocz wyrasta z głowy a głowa... jest częścią ciała i przez to Polka zajęła dopiero 12. miejsce na olimpijskiej skoczni w Helsinkach. Wszyscy radzili by obciąła warkocz. Nie zrobiła tego i przeszła do historii światowej lekkoatletyki jako... dziewczyna z warkoczem znad Wisły. Znakomita lekkoatletka 3-krotnie brała udział w Igrzyskach Olimpijskich, z czego w Melbourne (1956) zdobywała złoty medal i wyrównała własny rekord świata, a w Rzymie (1960) - srebrny. 11-krotna rekordzistka Polski, 25-krotna reprezentantka Polski w meczach międzypaństwowych. W pierwszej połowie lat 80-tych wraz z mężem (Andrzejem Krzezińskim-olimpijczyk, trener) wyjechała do USA; wróciła w 2004 r. Odznaczona m.in. Kawalerskim i Oficerskim Krzyżem OOP, najlepszy sportowiec Polski w plebiscycie czytelników „PS” (1956), autorka książki biograficznej „Zamiatanie warkoczem”. Mieszka w Warszawie, ma córkę Elżbietę. Startuje z powodzeniem w Mistrzostwach Świata Weteranów.

Zdzisław Krzyszkowiak

Urodził się 3 sierpnia 1929 roku w Wielichowie. Syn Stanisława i Walerii Smoczyńskiej. Absolwent Publicznej Średniej Szkoły Zawodowej w Ostródzie (1950) i Studium Ekonomii i Organizacji dla Pilotów Wycieczek Zagranicznych organizowanych przez PTE (1976). Dzięki służbie wojskowej trafił pod fachową opiekę Wacława Gąssowskiego, a do kadry narodowej (1951) pod skrzydła Jana Mulaka, twórcy „polskiej szkoły biegowej”. Sportową drogę Krzyszkowiaka nazywano „karierą z kolcami”. Biegał pięknie, stylowo, eleganckim krokiem, dysponował wspaniałym, długim, finiszem, ale wtedy, kiedy był zdrowy. Od zawsze prześladowały go kontuzje. Ktoś słusznie zauważył, że częściej odwiedzał szpitale niż stadiony, i obliczył, że tylko od 1959 r. różnego rodzaju kontuzje i choroby przerwały mu treningi i starty aż 27 razy. Mimo to uważał, że „jeśli się naprawdę chce, to na przekór trudnościom i niepowodzeniom można wdrapać się na każdy szczyt”. Na mistrzostwach Europy w Sztokholmie (1958) w czasie nienajlepszej pogody wygrał podczas inauguracji zawodów bieg na 10 km, a następnie zdobył, także w wielkim stylu złoty medal na 5 km. Taka sztuka nie udała się wcześniej nikomu. Nazwisko 2-krotnego triumfatora znad Wisły pojawiło się w historycznych kontekstach obok Nurmiego, Kusocińskiego, Zatoka i Kuca. Wówczas w Sztokholmie narodził się słynny Wunderteam. 2-krotnie brał udział w Igrzyskach Olimpijskich w Melbourne (1956) i Rzymie (1960), gdzie zdobył złoty medal na dystansie 3000m z przeszkodami. 13-krotnie sięgał po mistrzostwo Polski. Po zakończeniu kariery zawodniczej był trenerem w bydgoskim Zawiszy. Kolejne badania lekarskie w wojsku ujawniły trwałe schorzenia, musiał zdjąć mundur wojskowy i wraz z rodziną przeniósł się do Warszawy. Najlepszy sportowiec Polski w plebiscycie czytelników „PS” (1958). W tym samym roku ogłoszony najlepszym sportowcem świata (plebiscyt agencji światowych). Zasłużony Mistrz Sportu (1957), odznaczony m.in. złotym Medalem za Wybitne Osiągnięcia Sportowe (3-krotnie), Krzyżem Oficerskim (1960), Komandorskim (1979) i Komandorskim z Gwiazdą OOP (1998) oraz Orderem Olimpijskim (1988). Laureat Nagrody im. J.

Kusocińskiego (1979). Wieloletni członek zarządu PKOL. Żonaty, miał troje dzieci . Wydał wspomnienia „Niezapomniane przeżycia”. Na ostatniej stronie napisał: „warto było poświęcić tyle wysiłku, zdrowia i wyrzeczeń, aby doświadczyć tego, co przeżyłem”. Zmarł 24 marca 2003 r.

Leszek Drogosz

Urodził się 6 stycznia 1933 r. w Kielcach. Syn Stefana i Genowefy. Absolwent Technikum Mechanicznego w Gliwicach i warszawskiej AWF (1967). „Cudowne dziecko” polskiego boksu, zwany powszechnie „czarodziejem ringu”. Największe sukcesy odniósł podczas mistrzostw Europy w latach 50-tych, zdobywając 3 złote medale: w Warszawie(1953), w Berlinie (1955) i w Lucernie (1959). 3-krotnie brał udział w Igrzyskach Olimpijskich: Helsinki (1952), Melbourne (1956) i Rzymie (1960) gdzie zdobył brązowy medal w wadze półśredniej. 33- krotny reprezentant Polski w meczach międzypaństwowych, 8-krotny mistrz Polski, 3-krotny drużynowy mistrz Polski. Stoczył 377 walk, (wygrał 363, przegrał 14). Po zakończeniu kariery zawodniczej był trenerem Błękitnych Kielce i Igloopolu Dębica. Działacz sportowy i samorządowy, m.in. Fundacji „Gloria Victis”, PKOL, TOP, OZB w Kielcach, radny Rady Miejskiej w Kielcach i członek Zarządu Miasta Kielce (1990-94). Zwycięzca plebiscytu na najlepszego sportowca Polski „PS” w 1953 r., zasłużony Mistrz Sportu (1954), odznaczony m.in. 3-krotnie złotym Medalem za Wybitne Osiągnięcia Sportowe, Złotym Krzyżem Zasługi (1953) Krzyżem Kawalerskim (1960) i Oficerskim (2001) OOP. Oprócz sportu pasjonował się filmem. Zagrał w sumie w 15 produkcjach m.in. „Bokser”, „Polowanie na muchy”, „Znaki na drodze”, „Krajobraz po bitwie”, „Martwa fala”, „Krzysztof”, „Zawodnik”, „Pokój”. Swoje dzieje opisał w książce „Czarodziej ringu - wspomnienia”, 2-krotnie żonaty, ma dwie córki i dwóch synów. Mieszka w Kielcach.

Jerzy Kulej

Urodził się 19 października 1940 roku w Częstochowie. Syn Mieczysława i Ireny Pietrzak. Absolwent Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących (1966) i warszawskiej AWF (1972). Sportem interesował się od dziecka. Pływał, biegał, ścigał się na łyżwach. Do boksu przekonał go kolega Stefan Pała, który zaprowadził go na sale bokserską miejscowego Startu (1955-58). Utalentowanego pięściarza dostrzegł Feliks Stamm i postanowił sprawdzić go w reprezentacji seniorów w meczu z Jugosławią (1958), wtedy pokonał doświadczonego Slobodana Viticia, posyłając go 2 razy na deski. Był to decydujący moment rozkwitu kariery naszego znakomitego zawodnika. 8-krotny mistrz Polski w wadze lekkopółśredniej, 36- krotny reprezentant Polski w meczach międzypaństwowych, złoty medalista Mistrzostw Europy w Moskwie (1963), Berlinie (1965) i srebrny z Rzymu (1967), 2-krotny złoty medalista Igrzysk Olimpijskich w wadze lekkopółśredniej z Tokio (1964) i Meksyku (1968). Stoczył 348 walk, (317 wygrał, 6 zremisował i 25 przegrał). W 1971 r. podjął decyzję o zakończeniu kariery zawodniczej. Odszedł w glorii chwały u szczytu kariery sportowej. Przeszedł do historii polskiego boksu jako fighter nr 1 i jako zawodnik, który nigdy nie zapoznał się z deskami ringu. Po zakończeniu kariery sportowej trener, działacz sportowy, menadżer boksu zawodowego, m.in. członek zarządu PKOL, wiceprezes Związku Boksu Zawodowego w Polsce, prezes Klubu Polskich Medalistów Olimpijskich, poseł na Sejm. Zasłużony Mistrz Sportu (1964), odznaczony m.in. Medalem za Wybitne Osiągnięcia Sportowe (wielokrotnie) oraz Krzyżem Oficerskim (1968) i Komandorskim (1998) OOP. W plebiscycie na najlepszego sportowca Polski XX wieku zajął 3 miejsce. Laureat nagrody im. Aleksandra Rekszy (1995). Swoje dzieje opisał w książce „Jerzy Kulej - dwie strony medalu” (1996). Dwukrotnie żonaty, ma syna Waldemara.

Władysław Komar

Urodził się 11 kwietnia 1940 roku w Kownie. Syn Władysława Komara - Zaborzyńskiego (ojciec Vladislavas Komaras był reprezentantem Litwy w biegu płotkarskim na 110m) i Wandy Jasińskiej (mistrzyni i rekordzistka Polski w pchnięciu kulą). Absolwent AWF w Poznaniu. Od 15 roku życia

uprawiał boks. W ciągu 5 lat stoczył 76 walk, z tego 12 przegrał. Karierę na ringu przerwał z powodu ciężkiego nokautu z rąk Giorgia Masteghina. Za namową Witolda Gerutty (wiceprezesa PZLA) Komar rozpoczął swoją przygodę z lekkoatletyką, a zwłaszcza - pchnięciem kulą. 17-krotnie ustanawiał rekord kraju, 14-krotnie był mistrzem Polski. 3-krotny olimpijczyk: Tokio (1964), Meksyk (1968), Monachium (1972). Na Igrzyskach Olimpijskich w Monachium zdobył złoty medal w konkursie pchnięcia kulą. Następnego dnia rankiem mistrza olimpijskiego odwiedził w wiosce olimpijskiej przewodniczący GKKF Włodzimierz Reczek, przynosząc mu... śniadanie do łóżka. Widząc zdziwienie zawodnika, powiedział: „Cóż to, zapomniał pan o naszej umowie? Przyrzekłem przecież, że jeśli będzie złoty medal, to ja pana zaniosę na śniadanie. Ponieważ i tak bym pana nie udźwignął, więc chociaż w części chciałem się zrehabilitować. Muszę przyznać, że w pański medal zupełnie nie wierzyłem”. Po zakończeniu kariery sportowej rozpoczął karierę artystyczną. Występował na estradzie, scenie i w filmie, m.in. w „Królu Ubu” w krakowskim teatrze STU, „Borysie Godunowie” Siergieja Bondarczuka i „Piratach” Romana Polańskiego. Zaśpiewał również na festiwalu w Opolu i na stadionie na cześć zmarłego tragicznie przyjaciela Bronisława Malinowskiego. Prowadził też restaurację i bar. Zasłużony Mistrz Sportu, odznaczony m.in. złotym i srebrnym Medalem za Wybitne Osiągnięcia Sportowe, Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Oficerskim OPP (pośmiertnie). Dwukrotnie żonaty (Małgorzata Spsychalska) i Maria Szotówna (siatkarka świdnickiej Polonii), z którą miał syna Mikołaja Aleksandra. Swoje życie opisał w książce pt. „Wszystko porąbane”(oprac. J. Lis). Zginął tragicznie w własnym samochodzie prowadzonym przez mistrza olimpijskiego z Montrealu, tyczkarza Tadeusza Ślusarskiego (też zginął w tym wypadku) 17 sierpnia 1998 r. na szosie Międzyzdroje-Szczecin koło Przybiernowa.

Marian Zieliński

Urodził się 24 grudnia 1929 roku w Chełmie Lubelskim. Syn Jana i Marianny Jajus. Absolwent Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Warszawie i Szkoły Oficerów Rezerwy w Lidzbarku Warmińskim. Po wstąpieniu do wojska (1950) w ramach podnoszenia sprawności fizycznej zetknął się ze sportem, a w czasie przygotowań do dywizyjnej spartakiady - z podnoszeniem ciężarów. Włączony do kadry narodowej zaczął rozwijać swój talent w OPO na Bielanach i skromnej siłowni wojskowego klubu pod trybunami stadionu na Łazienkowskiej. Zadebiutował na mistrzostwach świata i Europy w Wiedniu (1954); wygrał zawody zorganizowane z okazji Festiwalu Młodzieży i Studentów w Warszawie (1955); występując na pomoście... w trampkach. 3-krotny brązowy medalista z Igrzysk Olimpijskich w Melbourne (1956), Tokio (1964), Meksyku (1968) i uczestnik Igrzysk Olimpijskich w Rzymie (1960). Jako pierwszy Polak w Hali Mirowskiej w Warszawie (1959) zdobył tytuł mistrza świata, (waga piórkowa), a w 1963 r. powtórzył ten sukces w wadze lekkiej. 7-krotny mistrz Polski w wadze piórkowej i lekkiej. Po zakończeniu kariery był trenerem a następnie zajął się malarstwem. M.in. kopiował obrazy dawnych mistrzów, wykonywał prace jubilerskie w srebrze, rzeźbił w drewnie. Zasłużony Mistrz Sportu, odznaczony m.in. złotym Medalem za Wybitne Osiągnięcia Sportowe oraz Krzyżami: Kawalerskim i Oficerskimi OOP. Laureat medalu Kalos Kagathos (2003). Żonaty z Jadwigą Nienartowicz, miał 2 synów. Zmarł 13 października 2005 r.

Janusz Kurczab

Urodził się 6 września 1937 roku w Warszawie. Syn Romana i Heleny Czyszowskiej. Absolwent szkoły średniej, wszechstronny sportowiec stołecznej Legii: szpadzista, pływak i alpinista. Wychowanek Zygmunta Fokta. 2-krotny mistrz Polski w szpadzie (1961, 1965) w konkurencji indywidualnej i 13-krotny w drużynie wojskowego klubu z Łazienkowskiej. Dwukrotnie zdobywał 2. miejsce w światowej klasy turnieju o Puchar Heidenheimu (1962-1963). Brał udział w Igrzyskach Olimpijskich w Rzymie (1960). Alpinista, trener alpinizmu, działacz ZG Klubu Wysokogórskiego (1962-74), prezes Klubu Wysokogórskiego w Warszawie (1973-77), a od 1978 r. wiceprezes. Autor książek: „Filar Kazalnicy” (1976), „Shispare góra wyśniona. Karakorum 1974” (1976), „Ostatnia

bariera. Wyprawa na K2, drugi szczyt świata” (1980) i współautor „Na szczytach Himalajów” (1983). Mistrz Sportu, odznaczony m.in. 3-krotnie złotym oraz srebrnym i brązowym Medalem za Wybitne Osiągnięcia Sportowe. Mieszka w Warszawie.

Jan Tomaszewski

Urodził się 9 stycznia 1948 roku we Wrocławiu. Syn Stanisława i Janiny Wojciszewicz. Absolwent miejscowej Szkoły przy Elektrycznych Zakładach Naukowych „Elbro” i 3-letnich Zaocznych Studiów Trenerskich na warszawskiej AWF. Reprezentant Polski w piłce nożnej. Zadebiutował w meczu RFN (1:3) w Warszawie (1971), a zakończył reprezentacyjny staż w spotkaniu z Hiszpanią (1981). Dwukrotny uczestnik mistrzostw świata (1974,1978), na których zdobył brązowy medal (1974). Bohater ostatniego, decydującego spotkania eliminacyjnego do tych mistrzostw z Anglią na Wembley (1973), gdzie Polska zremisowała 1:1, co dało jej upragniony awans i w konsekwencji zdobycie medalu (po zwycięstwie nad Brazylią 1:0). Uznany został przez prasę angielską za najlepszego zawodnika biało-czerwonych i „człowieka który zatrzymał Anglię”. Zdobyl wielką popularność i uznanie fachowców za granicą. Słynny Pele powiedział, że „w bramce nie ma lepszych od Polaka Tomaszewskiego”, po tym jak „Tomek” w czasie mistrzostw świata w RFN obronił 2 rzuty karne: Steffana Tappera i Uli Hoenessa. Po zakończeniu kariery zawodniczej próbował sił w roli trenera (łódzkie zespoły ŁKS, Widzew i Orzeł), ale z miernym skutkiem; niewiele także działał w szkoleniu kadry narodowej, będąc asystentem Andrzeja Strejlaua (zrezygnował w sierpniu 1990). Specjalista od marketingu w różnych łódzkich firmach, m.in. dyrektor firmy Karimex. Od jesieni 1998 r. był doradcą prezesa UKFiT Jacka Dębskiego. Głosi kontrowersyjne opinie i dlatego zapraszany jest często do różnego rodzaju dyskusji o futbolu, którego jest nadal wielkim entuzjastą. Działacz PKOl. Autor wspomnień „Kulisy reprezentacyjnej piłki”. Mistrz Sportu, odznaczony m.in. 2-krotnie złotym i srebrnym Medalem za Wybitne Osiągnięcia Sportowe. Żonaty (3-krotnie), ma 2 córki Paulinę i Małgorzatę.

Halina Konopacka

Urodziła się 26 lutego 1900 roku w Rawie Mazowieckiej. Córka Jakuba i Marianny Raszkiewicz. Absolwentka Gimnazjum Celiney Plater-Zybert w Warszawie. Kochała narciarstwo w Tatrach. Nosila przydomek „Czerebieta” (od czerwonego koloru swetra i beretu). Za namową koleżanki ze studiów Haliny Woynarowskiej znalazła się w sekcji lekkoatletycznej AZS. Selekcjoner polskich lekkoatletów, francuski trener Maurice Baquet zdecydował, że Halina ma optymalne warunki do rzutu dyskiem. Na Igrzyskach Olimpijskich w Amsterdamie (1928) zdobyła złoty medal w rzucie dyskiem. Po raz pierwszy na olimpijskim stadionie rozległy się dźwięki Mazurka Dąbrowskiego. Polkę wybrano również na miss Igrzysk. Otrzymała list gratulacyjny od prezydenta Ignacego Mościckiego, a tuż po powrocie do kraju przyjmował ją w Belwederze marszałek Józef Piłsudski. Konopacka była nie tylko świetnym sportowcem, ale również znakomitą poetką. Swoje wiersze publikowała m. in. w „Świecie”, „Skamandrze” i „Wiadomościach”. Nakładem wydawnictwa Ferdynanda Hoesicka ukazał się niebawem (1929) zbiór 17 utworów pt. „Któregoś dnia”. 20 grudnia 1928 r. wyszła za mąż za płk. Ignacego Matuszewskiego, dyplomatę, ministra skarbu, naczelnego redaktora rządowej „Gazety Polskiej”, członka Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego. Światową hegemonię w rzucie dyskiem Konopacka utrzymała do 1930 r., kiedy to podczas Kobięcych Igrzysk Światowych w Pradze zdobyła kolejny mistrzowski tytuł. Była 7-krotną rekordzistką świata (dysk, kula), 5-krotną reprezentantką Polski w meczach międzypaństwowych, 56-krotną rekordzistką Polski (kula, dysk, oszczep, 3-bój, 5-bój, sztafety), 26-krotną mistrzynią kraju w pchnięciu kulą i rzucie dyskiem, złotą medalistką Igrzysk Olimpijskich w Amsterdamie (1928). Za całokształt sukcesów otrzymała Wielką Honorową Nagrodę Sportową PUWF i PW (1927,1928) i 2-krotnie wygrała plebiscyt czytelników „PS” (1927,1928). W latach 30-tych włączyła się w działalność na rzecz sportu kobiet w organizacjach międzynarodowych i krajowych, m. in. kierowała czasopiśmie sportowym „Start”. Po wybuchu II wojny światowej, kiedy Matuszewski

dostał rozkaz ewakuacji złota Banku Polskiego za granicę, mistrzyni olimpijska wzięła udział w tej niebezpiecznej misji jako kierowca autobusu wypełnionego skrzyniami ze skarbem banku. Nietknięty transport dotarł do premiera rządu emigracyjnego gen. W. Sikorskiego. Ktoś potem powiedział, że Konopacka była „podwójnie złota”. Po śmierci Matuszewskiego (3 sierpnia 1946 r.) wyszła za mąż za Jerzego Szczerbińskiego (1949). Po jego śmierci (1959) opuściła Nowy Jork i przeniosła się na Florydę. Tam rozwinęła swój talent malarski. Pod pseudonimem Helen George malowała głównie kwiaty. W 50. rocznicę zdobycia przez nią pierwszego dla Polski złotego medalu olimpijskiego konsul generalny w Waszyngtonie Julian Dziurdziel udekorował Halinę Szczerbińską Srebrną Odznaką Orderu Zasługi PRL. Zmarła 28 stycznia 1989 r. w Daytona Beach na Florydzie.

Barbara Grocholska - Kurkowiak ps. „Kuczerawa”

Urodziła się 24 sierpnia 1927 roku w Falentach koło Warszawy. Córka Adama Remigiusza Grocholskiego (mjr 1 psk., później płk. jeden z adiutantów J. Piłsudskiego) i Barbary Czetwertyńskiej. Absolwentka Liceum Gospodarczego w Kuźnicach oraz studiów trenerskich w krakowskiej WSWF. Uczestniczyła w Powstaniu Warszawskim jako sanitariuszka. Po wojnie, ze względu na stan zdrowia, przyjechała do Zakopanego i tam pokochała narciarstwo. Zadebiutowała w zawodach narciarskich o Puchar Kolei Liniowych w 1948 r. Zajęła 3 miejsce i od razu została zauważona przez fachowców i dziennikarzy. Uznano ją za „wybitny talent zjazdowy”. Dwa lata później rozpoczęła karierę międzynarodową jako reprezentantka Polski. Dwukrotnie brała udział w Igrzyskach Olimpijskich - w Oslo (1952) i Cortina D’Ampezzo (1956). Stan zdrowia, częste kontuzje i słaba odporność na stres, głównie podczas prestiżowych zawodów międzynarodowych, nie pozwoliły jej zdobywać medali na mistrzostwach świata i igrzyskach olimpijskich. 25-krotnie zdobywała za to tytuł mistrzyni Polski w biegu zjazdowym, slalomie, slalomie gigancie i kombinacji alpejskiej. 9-krotnie wygrywała Memoriał Bronisława Czecha i Heleny Marusarzówny. Po zakończeniu kariery sportowej poświęciła się szkoleniu młodzieży szkół podstawowych. Działała w ruchu olimpijskim, od 1999 r. członek zarządu Małopolskiej Rady Olimpijskiej w Krakowie. Autorka tomiku wierszy „Pod otwartym niebem” (1999), który został nagrodzony Brązowym Wawrzynem Polskiego Komitetu Olimpijskiego (2000), zdobyła również pierwszą nagrodę za pracę pt. „Slalom gigant” w konkursie na wspomnienia olimpijskie zorganizowanym przez PKOl i Ministerstwo Kultury (1965). Wyszła za mąż za Roberta Kurkowiaka i ma 4 córki: Barbarę, Elżbietę, Annę i Marię. Wszystkie jeździły na nartach, ale nie osiągnęły wyników takich jak matka. Mieszka w Zakopanem.

Katarzyna Szotyńska-Deberny

Urodziła się 12 sierpnia 1980r. w Warszawie. Absolwentka Liceum Sportowego im. Generała Władysława Sikorskiego w Warszawie. Studentka piątego roku Wiedzy o kulturze na Uniwersytecie Warszawskim. Żeglujecie od dwudziestu lat. Zaczynała na Optymieście w klubie MKS „Dwójka” Warszawa. Obecnie reprezentuje klub „AZS Uniwersytet Warszawski”. Wybierała zawsze łódzie jednoosobowe. Gdy miała 15 lat zaczęła żeglować w klasie Europa. Równocześnie rywalizując na Laserze Radialu jako juniorka zdobyła brązowy i złoty medal młodzieżowych mistrzostw świata ISAF. W tej klasie odniosła również największe sukcesy. Mistrzyni Świata Seniorek z lat 2000-2004. Mistrzyni Europy z lat 2003 i 2004 w klasie Laser Radial, zanim ta klasa stała się konkurencją olimpijską. Po Igrzyskach w Atenach, Międzynarodowa Federacja Żeglarska ISAF wybrała Radial na łódkę na kolejne Igrzyska w Pekinie. W 2005 r. zdobyła brązowy medal mistrzostw Europy. Na mistrzostwach świata 2007r. zajęła czwartą lokatę. To był jej sukces, gdyż zakwalifikowała Polskę do Pekinu, a wkrótce wygrała krajową rywalizację o bilet na Igrzyska Olimpijskie. W Chinach zajęła dziewiąte miejsce. Jej terenem był brat - Bartek Szotyński. Pasją Katarzyny jest poezja, która zaowocowała tomikiem „Na niebie dziesięć w skali Richtera” (2009). W październiku 2008r. poślubiła zapaśnika stylu klasycznego Andrzeja Deberny, aktualnego Mistrza Świata Wojskowych.

Ryszard Parulski

Urodził się 9 marca 1938 roku w Warszawie. Syn Józefa (w czasie wojny żołnierz 2. Korpusu gen. W. Andersa) i Wandy Chączyńskiej (zginęła w zbombardowanym przez Niemców domu na Starym Mieście – w stolicy w sierpniu 1944 r.) Dziadek Władysław walczył w obronie Warszawy w 1920 roku. Absolwent Gimnazjum i Liceum nr 1 w Warszawie (1958) i Wydziału Prawa UW (1965). Uznany za wielki talent szermierczy we wszystkich broniach i kategoriach wiekowych. Wychowanek mjr Władysława Dobrowolskiego. Zaangażowany, z ogromnym temperamentem, poruszał się po planszy we własnym tempie i rytmie. Znakomicie umiał mobilizować zespół do zwycięstwa. 4-krotny mistrz Polski we florecie. W konkurencji drużynowej 11-krotny mistrz Polski we florecie. Na arenie międzynarodowej 2-krotny mistrz świata – floret indywidualnie w Turynie (1961), spada drużynowo w Gdańsku (1963). 3-krotny olimpijczyk: Rzym (1960), Tokio (1964), gdzie zdobył srebrny medal w konkursie drużynowym floretu, Meksyk (1968) – tam wywalczył brązowy medal w takim samym konkursie. 10-krotny medalista mistrzostw świata, indywidualny mistrz świata juniorów w szabli (1959). Uznany za najwszechstronniejszego polskiego szermierza, zdobywał laury we wszystkich trzech broniach. Wybitny działacz sportowy i olimpijski. Jako adwokat bronił w procesach politycznych i internowanych w czasie stanu wojennego. Założyciel i prezes Fundacji „Gloria Victis” (od 1986) i „Olimpiada 2012” oraz Towarzystwa Olimpijczyków Polskich. Przewodniczący kapituły „Gloria Optimis”. W latach 1989-1992 prezes PZS. Zasłużony Mistrz Sportu, odznaczony m.in. wielokrotnie Medalem za Wybitne Osiągnięcia Sportowe oraz złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Oficerskim i Komandorią OOP. Najlepszy sportowiec Polski w plebiscycie „PS” (1963). Żonaty, ma córkę Olę, mieszka w Warszawie.

Opracowała
Magdalena Dębska

Źródło:

1. B. Tuszyński, H. Kurzyński, *Leksykon Olimpijczyków Polskich 1924 - 2006*. Warszawa 2007
2. B. Tuszyński, *Polscy Olimpijczycy XX wieku 1924 - 2002*. Wrocław 2004
3. K. Szotyńska- Deberny, *Na niebie dziesięć w skali Richtera*. Warszawa 2009